

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 17 W GDYNI**

SPIS TREŚCI

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA SIĘ UCZNIA (bójki). 4	
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY ZACHOWANIE UCZNIA STWARZA ZAGROŻENIE DLA ZDROWIA I ŻYCIA INNYCH UCZNIÓW I PRAWCOWNIKÓW SZKOŁY (w tym prawdopodobieństwo użycia niebezpiecznego narzędzia)	6
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCZNIA ZAGROŻONEGO DEMORALIZACJĄ	7
PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM, KTÓRY ZGŁASZA ZŁE SAMOPOCZUCIE (PRAWDOPODOBIENSTWO CHOROBY)	8
PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC PRZEMOCY DOMOWEJ	9
PROCEDURA NIEBIESIEJ KARTY	10
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ WAGARUJE	12
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SPRAWACH SPORNYCH I KONFLIKTACH	13
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL LUB INNY PRACOWNIK ZAUWAŻY, ŻE UCZEŃ PALI PAPIEROSY	14
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ POD WPŁYWEM ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH	15
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJE PRZYPOMINAJĄCE NARKOTYKI LUB INNE ŚRODKI ODURZAJĄCE	17
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE NARKOTYKI, ALKOHOL LUB INNE ŚRODKI ODURZAJĄCE	18
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ POSŁUGUJE SIĘ WULGARNYM SŁOWNICTWEM	19
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ UNIEMOŻLIWIA PRZEPROWADZENIE LEKCJI.....	20
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ DOPUSZCZA SIĘ ZASTRASZANIA, WYMUSZANIA, STOSUJE PRZEMOC PSYCHICZNĄ	21
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY	22
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POSIADANIA PRZEZ UCZNIA PRZEDMIOTÓW NIEDOZWOLONYCH (np. ostre narzędzia - nóż, żyletka, kastet)	23
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH, INNYCH NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI LUB PRZEDMIOTÓW .. 24	
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIENIA CYBERPRZEMOCY.....	25
PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z OSOBAMI W STANACH KRYZYSU SUICYDALNEGO (ryzyko zamachu samobójczego)	28
PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA - SPRAWCY CZYNU KARALNEGO	31
PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA - OFIARY CZYNU KARALNEGO.....	31
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU DEWASTACJI I NISZCZENIA PRZEZ UCZNIA MIENIA SZKOLNEGO	33
PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU GDY UCZEŃ JEST OFIARĄ WYPADKU	34

PROCEDURA WDRAŻANIA ZALECEŃ Z OPINII PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH I
ORZECZEŃ O KSZTAŁCENIU SPECJALNYM ORAZ NAUCZANIU INDYWIDUALNYM.....36

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA SIĘ UCZNIA (bójki)

Nauczyciel lub pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania się uczniów (agresja fizyczna, bójka), jest zobowiązany do natychmiastowej, stanowczej reakcji uniemożliwiającej dalszą eskalację agresji.

1. Sam, bądź przy pomocy innych pracowników szkoły, rozdziela bijących się uczniów lub odizolowuje ucznia zachowującego się agresywnie od grupy. Zabezpiecza pozostałych uczniów.
2. W razie potrzeby udziela pomocy ofierze – wzywa pielęgniarkę szkolną, a w przypadku dotkliwego pobicia udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, wzywa karetkę Pogotowia ratunkowego oraz Policję.
3. Jeśli to możliwe, ustala przyczynę agresji. Przeprowadza rozmowę ze stronami konfliktu, uświadamiając im nieodpowiednie zachowanie. O zajściu informuje wychowawcę i psychologa/pedagoga szkolnego.
4. Nauczyciel/wychowawca w e-dzienniku, dzienniczku ucznia lub telefonicznie informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zobowiązując rodziców do przeprowadzenia rozmowy z dzieckiem na temat właściwego zachowania się w szkole oraz niebezpieczeństw i konsekwencji prawnych wynikających z agresywnego zachowania.
5. Zawiadamia Dyрекcję szkoły o wszczętych procedurach.
6. Wychowawca może wezwać rodzica (opiekuna prawnego) do szkoły:
  - przeprowadza rozmowę z rodzicem (prawnym opiekunem), pogłębiając wiedzę na temat ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego,
  - na prośbę wychowawcy, rozmowę z rodzicami może prowadzić pedagog/psycholog szkolny, analizując przyczyny zaburzonego

zachowania ucznia, pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych.

7. W przypadku utrzymywania się zachowań agresywnych wychowawca w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym proponuje rodzicom udanie się z dzieckiem na badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących pracy wychowawczej z dzieckiem. Kieruje do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradni Zdrowia Psychicznego lub innej specjalistycznej placówki.
8. W sytuacji kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych, pedagog/psycholog w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły i wychowawcą ucznia zwraca się do Sądu rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY ZACHOWANIE UCZNIA
STWARZA ZAGROŻENIE DLA ZDROWIA I ŻYCIA INNYCH UCZNIÓW I
PRAWCOWNIKÓW SZKOŁY (w tym prawdopodobieństwo użycia niebezpiecznego
narzędzia)**

1. Nauczyciel dbając o własne bezpieczeństwo odizolowuje uczniów od agresora, starając się stworzyć bezpieczną przestrzeń. Jeżeli to możliwe powiadamia Dyrektora szkoły.
2. Nauczyciel lub Dyrektor niezwłocznie zawiadamia Policję.
3. Poszkodowanym udziela się pierwszej pomocy, a w uzasadnionych przypadkach wzywana jest karetka pogotowia ratunkowego.
4. Wychowawca/Dyrektor informuje rodziców o zaistniałym zdarzeniu, a uczniowi- agresorowi wpisuje uwagę negatywną do e-dziennika z możliwie dokładnym opisem sytuacji.
5. Dyrektor w porozumieniu z nauczycielem (świadkiem zajścia) sporządza notatkę służbową.
6. Psycholog/pedagog przeprowadza rozmowę ze sprawcą, poszkodowanym i świadkami zajścia. Ustala przyczyny zachowania, stabilizuje emocje, dostarcza wsparcia psychologicznego.
7. Wobec ucznia zostają zastosowane konsekwencje wychowawcze określone w Statucie szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCZNIĄ ZAGROŻONEGO DEMORALIZACJĄ

Procedura dotyczy przypadku, gdy uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji (naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych).

1. Nauczyciel, który ma informacje o w/w faktach niezwłocznie powiadamia pedagoga/psychologa szkolnego, wychowawcę oraz Dyrektora szkoły.
2. Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę wychowawczą, zobowiązując go do poprawnego zachowania.
3. Do szkoły wzywa się rodziców ucznia, informuje ich o problemach wynikających z zachowania dziecka oraz obliuguje do szczególnego nadzoru na dzieckiem.
4. W przypadku braku chęci ze strony rodziców do współpracy ze szkołą na rzecz dziecka i braku poprawy w zachowaniu ucznia, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd rodzinny lub Policję.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM, KTÓRY ZGŁASZA ZŁE SAMOPOCZUCIE (PRAWDOPODOBIENSTWO CHOROBY)

1. Nauczyciel odsyła ucznia w asyście innego, rozsądnego kolegi, do pielęgniarki szkolnej lub ją wzywa. Pielęgniarka w razie potrzeby kontaktuje się z rodzicami ucznia lub wzywa służby ratownicze. O stanie zdrowia dziecka informuje nauczyciela.
2. W sytuacji, gdy na terenie szkoły nie ma pielęgniarki szkolnej nauczyciel podejmuje następujące działania:
  - zasięga opinii wychowawcy, który w razie potrzeby kontaktuje się z rodzicami dziecka i ustala z nimi dalsze postępowanie;
  - w przypadku nieobecności wychowawcy, telefonicznie kontaktuje się z rodzicami, przekazuje informację o stanie zdrowia dziecka i ustala z nimi, czy istnieje potrzeba wcześniejszego powrotu dziecka do domu. Rodzice informują nauczyciela o tym, kto odbierze dziecko ze szkoły;
  - w nagłych sytuacjach zagrażających zdrowiu dziecka Dyrektor lub nauczyciel powiadamia służby ratownicze (pogotowie ratunkowe) oraz rodziców.
3. Uczeń nie może być zwolniony z lekcji (samodzielnie opuścić teren szkoły) i pozostać bez opieki.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Nauczyciel podejrzewający, że dziecko jest ofiarą przemocy zobowiązany jest do:
  - powiadomienia pielęgniarki szkolnej, gdy dziecko ma obrażenia zewnętrzne,
  - powiadomienia pedagoga/psychologa szkolnego lub Dyrektora szkoły.
2. Pedagog/psycholog szkolny lub wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami lub prawnymi opiekunami w celu wyjaśnienia sytuacji.
3. W przypadku sygnałów mogących świadczyć o przemocy domowej pedagog/psycholog bądź Dyrektor szkoły wprowadzają procedurę *Niebieskiej karty* i/lub powiadamia Sąd rodzinny.
4. Nauczyciel podejrzewający, że dziecko jest ofiarą przemocy domowej, musi w swych ocenach, kierować się nade wszystko rozważą i dyskrecją.

PROCEDURA *NIEBIESIEJ KARTY*

(na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta")

1. Każdy nauczyciel, który stwierdzi, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy, niezwłocznie zawiadamia o tym psychologa/pedagoga szkolnego.
2. Psycholog/pedagog szkolny wszczyna procedurę *Niebieskiej Karty* poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” (w załączeniu) w obecności osoby, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2a. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza "Niebieska Karta - A" z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza "Niebieska Karta - A" następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.

2b. W przypadku gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza "Niebieska Karta - A" następuje bez udziału tej osoby.

3. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.

4. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec ucznia niepełnoletniego, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.

4a. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

5. Po wypełnieniu formularza "Niebieska Karta - A", osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz "Niebieska Karta - B" (w załączeniu).

5b. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz "Niebieska Karta - B" przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

5c. Formularza "Niebieska Karta - B" nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

6. Psycholog/pedagog szkolny informuje Dyрекcję szkoły o wszczętej procedurze przy zachowaniu pełnej dyskrecji.
7. Następnie, w terminie nie później niż 7 dni od dnia wszczęcia procedury psycholog/pedagog szkolny przekazuje wypełniony formularz "Niebieska Karta - A" do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ul. Śląska 48.
8. Psycholog/pedagog szkolny obejmuje ucznia profesjonalnym wsparciem psychologicznym.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ WAGARUJE

1. Nieobecności na pojedynczych godzinach odnotowuje i monitoruje nauczyciel przedmiotu.
2. Wychowawca dokonuje analizy frekwencji.
3. W przypadku licznych nieobecności wychowawca przeprowadza rozmowę diagnostyczno-motywacyjną z uczniem.
4. Wychowawca wzywa rodziców ucznia i zaznajamia ich z przepisami dotyczącymi realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły Dyrektor szkoły wysyła upomnienia lub wezwanie do rodzica.
6. Przy dalszym braku kontaktu rodziców ze szkołą psycholog/pedagog sporządza wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną i objęcie opieką.
7. Dyrektor sporządza wniosek do Wydziału Edukacji o ukaranie prawnego opiekuna dziecka.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SPRAWACH SPORNYCH I KONFLIKTACH

1. Sporne sprawy i konflikty na terenie szkoły rozwiązuje się następująco:
  - Konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy rozstrzyga wychowawca klasy. Pomocą służy mu pedagog/psycholog szkolny. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice uczniów.
  - Konflikt pomiędzy uczniami różnych klas rozstrzyga pedagog/psycholog szkolny we współpracy z wychowawcami klas. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice uczniów.
  - Konflikt pomiędzy uczniem i nauczycielem rozstrzyga Dyrektor/ wicedyrektor wspólnie z wychowawcą ucznia.
  - Konflikt między nauczycielami – rozstrzyga Dyrektor.
  - Konflikt między nauczycielem, a Dyrektorem rozstrzyga Rada Pedagogiczna, a w konieczności organ nadzorujący szkołę.
  - Konflikt między nauczycielem, a rodzicami ucznia – rozstrzyga Dyrektor, przy czym rodzic ma prawo odwołać się do organu nadzorującego szkołę.
2. Spory rozstrzygane są na polubownym posiedzeniu z udziałem stron, którego posiedzenie dotyczy.
3. Termin posiedzenia ustalany jest wspólnie przez zainteresowane strony.
4. Z polubownego posiedzenia sporządzana jest notatka służbowa, przechowywana u dyrektora lub psychologa/pedagoga szkolnego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL LUB INNY PRACOWNIK ZAUWAŻY, ŻE UCZEŃ PALI PAPIEROSY

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który zauważy, że uczeń pali papierosy/ e-papierosy nakłania go do oddania posiadanej używki i przeprowadza z nim rozmowę dyscyplinującą.
2. Informuje o tym wychowawcę klasy lub pedagoga/psychologa szkolnego oraz wpisuje do e-dziennika uwagę negatywną z możliwie dokładnym opisem zdarzenia.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga/psychologa lub Dyrekcji szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. W przypadku ponownego palenia papierosów uczeń może być traktowany jako zagrożony demoralizacją.
5. Dyrektor szkoły/wychowawca nakłada na ucznia karę zgodnie ze Statutem Szkoły.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL
PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ POD
WPLYWEM ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH
(alkoholu, narkotyków, dopalaczy, leków i innych)**

1. Nauczyciel powiadamia przez innego ucznia lub osobiście, jeśli jest to możliwe, o swoich przypuszczeniach wychowawcę, pedagoga/psychologa szkolnego oraz Dyrekcję szkoły.
2. Pedagog/psycholog szkolny wraz z wychowawcą odizolowuje ucznia od reszty klasy w warunkach niezagrażających jego życiu i zdrowiu. Ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego.
3. Dyrektor podejmuje decyzję o wezwaniu karetki pogotowia i Policji. Jeżeli to konieczne udziela pierwszej pomocy przedmedycznej.
4. O zaistniałej sytuacji informowani są rodzice ucznia (prawni opiekunowie), których zobowiązuje się do niezwłocznego stawienia się do szkoły i w zależności od podjętej wcześniej decyzji, odebrania ucznia ze szkoły lub udania się z nim do szpitala. Są też zobowiązani do zasięgnięcia specjalistycznej konsultacji lekarskiej.
5. W przypadku gdy rodzice (prawni opiekunowie) odmawiają odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z Dyrektorem szkoły.
6. Gdy rodzice (prawni opiekunowie) ucznia odmawiają przybycia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, Dyrektor szkoły powiadamia najbliższą jednostkę Policji.
7. Jeżeli przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem środków odurzających na terenie szkoły powtarzają się, Dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomić o tym fakcie Sąd Rodzinny.
8. Pedagog/psycholog szkolny każdorazowo sporządza notatkę służbową ze zdarzenia.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE
NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJE PRZYPOMINAJĄCE NARKOTYKI LUB
INNE ŚRODKI ODURZAJĄCE**

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu jednostki policji.
2. Powiadamia o zaistniałym fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora szkoły.
3. Pedagog/psycholog próbuje ustalić do kogo znaleziona substancja należała (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych).
4. Dyrektor szkoły jest zobowiązany wezwać Policję.
5. Po przyjeździe Policji dyrektor przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informacje dotyczące szczegółów zdarzenia. Dalsze postępowanie prowadzi Policja.
6. Zaistniałe zdarzenie jest dokumentowane przez pedagoga/psychologa szkolnego w postaci notatki służbowej.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL
PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE NARKOTYKI, ALKOHOL
LUB INNE ŚRODKI ODURZAJĄCE**

1. Nauczyciel zawiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego oraz Dyrektora szkoły.
2. W obecności innego pracownika szkoły ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, bądź pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży.
3. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać w/w czynności (jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji).
4. O zaistniałej sytuacji informowani są rodzice (prawni opiekunowie) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w szkole.
5. W przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania substancji lub pokazania zawartości teczki, Dyrektor wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
6. W przypadku, gdy uczeń wyda dobrowolnie substancję, nauczyciel (wychowawca, psycholog/pedagog) zabezpiecza ją i przekazuje Policji.
7. Pedagog/psycholog szkolny sporządza notatkę dokumentującą zdarzenie.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ POSŁUGUJE SIĘ WULGARNYM SŁOWNICTWEM

1. Nauczyciel ustnie upomina ucznia w obecności klasy.
2. Dokonuje wpisu w dzienniku elektronicznym.
3. Informuje wychowawcę o zachowaniu ucznia.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem.
5. W przypadku gdy negatywne zachowanie utrzymuje się, nauczyciel lub wychowawca kieruje ucznia do psychologa/pedagoga szkolnego, który przeprowadza z nim rozmowę, zobowiązując go do poprawy jakości słownictwa.
6. Jeżeli sytuacja nadal nie ulega poprawie, do szkoły wzywani są rodzice ucznia. Wychowawca, ew. przy udziale pedagoga/psychologa szkolnego lub Dyrekcji informuje ich o zachowaniu syna/córki, wspólnie wypracowuje się dalszy sposób postępowania.
7. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nadal narusza zasady współżycia społecznego przez nagminne stosowanie wulgaryzmów, Dyrektor szkoły kieruje sprawę do Sądu Rodzinnego.
8. Wychowawca stosuje wobec ucznia konsekwencje wychowawcze określone w statucie szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ UNIEMOŻLIWIA PRZEPROWADZENIE LEKCJI

1. Nauczyciel ustnie upomina ucznia i informuje o dalszych konsekwencjach.
2. Wpisuje uwagę do dziennika elektronicznego.
3. W przypadku, gdy powyższe sposoby działania okazują się nieskuteczne, wzywa psychologa/pedagoga szkolnego i/lub Dyрекcję oraz powiadamia wychowawcę klasy.
4. Psycholog/pedagog szkolny przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem.
5. Jeżeli negatywne zachowanie powtarza się lub eskaluje, do szkoły wzywa się rodziców ucznia. Wspólnie z pedagogiem/psychologiem i/lub Dyрекcją zostaje wypracowany dalszy sposób postępowania z dzieckiem. Ze spotkania sporządza się notatkę służbową.
6. Uczeń w obecności rodzica, pedagoga/psychologa oraz Dyрекcji podpisuje kontrakt, w którym zobowiązuje się do przestrzegania określonych reguł zachowania.
7. Wychowawca/dyrektor stosuje sankcje oparte o Statut szkoły.
8. Jeżeli szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, pedagog/psycholog wspólnie z Dyрекcją szkoły pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ DOPUSZCZA SIĘ ZASTRASZANIA, WYMUSZANIA, STOSUJE PRZEMOC PSYCHICZNĄ

1. Nauczyciel, który zaobserwował sytuację lub otrzymał informację, iż uczeń padł ofiarą wymuszeń (pieniądze, rzeczy), był zastraszany, szantażowany przez innego ucznia szkoły, bądź stosowano wobec niego jakikolwiek inny rodzaj przemocy psychicznej (tj. poniżanie, obrażanie), niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie wychowawcę.
2. Wychowawca klasy przy współudziale psychologa/pedagoga szkolnego ustalają okoliczności zdarzenia, oceniają stopień i skalę problemu, zawiadamiają Dyрекcję.
3. Psycholog/pedagog szkolny otacza opieką ofiarę oraz przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą.
4. W przypadku potwierdzonych informacji wychowawca wzywa do szkoły rodziców uczniów – zarówno ofiary, jak i sprawcy. Informuje rodziców ofiary zdarzenia o przysługującej im możliwości zgłoszenia zdarzenia na Policji, rodziców sprawcy uświadamia w zakresie konieczności większego niż dotąd nadzoru na dzieckiem oraz powiadamia o prawnych konsekwencjach podobnych zachowań w przyszłości. W sytuacji kontynuowania stosowania przemocy psychicznej Dyrektor szkoły ma obowiązek poinformować Policję lub Sąd Rodzinny.
5. Wychowawca klasy wpisuje do e-dziennika uwagę negatywną ze szczegółowym opisem zdarzenia oraz monitoruje dalsze postępowanie ucznia (sprawcy).
6. Dyrektor wyciąga konsekwencje wychowawcze wobec sprawcy określone w Statucie szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY

1. Nauczyciel, któremu uczeń zgłosił fakt kradzieży na terenie szkoły przekazuje tę informację wychowawcy i wicedyrektorowi szkoły.
2. Wicedyrektor w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego przeprowadza rozmowę z uczniem celem ustalenia okoliczności, świadków i sprawcy kradzieży (w razie konieczności sprawdza monitoring).
3. O zdarzeniu zostaje poinformowany Dyrektor szkoły.
4. Wychowawca informuje rodziców ucznia poszkodowanego oraz sprawcy kradzieży o podjętych przez pracownika działaniach zmierzających do wyjaśnienia sprawy i wzywa ich do szkoły w celu poznania motywów czynu oraz naprawienia szkody (zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy, ewentualnie pokrycia kosztów skradzionego przedmiotu). Ze spotkania sporządza notatkę służbową.
5. Wychowawca wpisuje uczniowi - sprawcy kradzieży uwagę negatywną do e-dziennika oraz wyciąga wobec niego konsekwencje zgodne z zapisami w Statucie szkoły.
6. W przypadku, gdy uczeń podejrzany o kradzież nie przyznaje się do winy, po raz kolejny dopuścił się kradzieży lub gdy trudno ustalić ewentualnego sprawcę kradzieży, bądź gdy wartość przedmiotu jest znaczna, Dyrektor szkoły powiadamia Policję. Ta prowadzi dalszy tok postępowania w sprawie.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POSIADANIA PRZEZ UCZNIA PRZEDMIOTÓW NIEDOZWOLONYCH (np. ostre narzędzia - nóż, żyłtka, kastet)

1. Jeżeli nauczyciel zauważy u ucznia niebezpieczne narzędzie lub uzyska informację, że uczeń posiada takie narzędzie, niezwłocznie nakłania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Powiadamia o sytuacji wychowawcę klasy i Dyrektora szkoły.
3. Nauczyciel zabezpiecza niebezpieczne narzędzie i deponuje je w gabinecie Dyrektora szkoły.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i wzywa ich do odbioru narzędzia. Uczniowi wpisuje uwagę negatywną do e-dziennika z możliwie dokładnym opisem zdarzenia.
5. Wychowawca i Dyrektor, ew. psycholog/pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem i jego rodzicami (niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia uczniów spowodowane posiadaniem i użyciem niebezpiecznego narzędzia na terenie szkoły, konieczność zwiększenia nadzoru rodziców nad uczniem oraz zaniechania podobnych praktyk w przyszłości, konsekwencje prawne).
6. Jeśli uczeń odmawia oddania niebezpiecznego narzędzia, nauczyciel odizolowuje go od pozostałych uczniów (dbając o własne bezpieczeństwo i korzystając z pomocy innych pracowników szkoły), a Dyrektor szkoły wzywa Policję.
7. Dalsze postępowanie prowadzi Policja.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE
SZKOŁY BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH, INNYCH
NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI LUB PRZEDMIOTÓW**

Nauczyciel (pracownik szkoły) podejmuje następujące działania:

1. Niezwłocznie zawiadamia Dyrektora Szkoły i innych nauczycieli.
2. Dzwoni na telefon alarmowy 112 z prośbą o interwencję.
3. Nauczyciele zapewniają bezpieczeństwo uczniom przebywającym na terenie szkoły lub ewakuują ich zgodnie z planem ewakuacji.
4. Wyznaczony przez Dyrektora szkoły nauczyciel uniemożliwia dostęp osób postronnych do tych przedmiotów.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIENIA CYBERPRZEMOCY

1. Każdy pracownik szkoły w sytuacji ujawnienia zjawiska cyberprzemocy zobligowany jest poinformować o sprawie Dyrektora lub pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Pedagog/psycholog szkolny ustala okoliczności zdarzenia (np. rodzaj rozsyłanego materiału, zasięg, obecność świadków, etc.), a także niezwłocznie zabezpiecza materiał (Załącznik).
3. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści) muszą być bezwzględnie zgłaszane na Policję.
4. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły
  - pedagog/psycholog szkolny wraz z wychowawcą, ew. Dyrekcją szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
  - jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy (nie można konfrontować sprawcy z ofiarą!);
  - konieczne jest omówienie z uczniem skutków jego postępowania i poinformowanie o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
  - podejmując decyzję o rodzaju kary należy wziąć pod uwagę: rozmiar i rangę szkody, czas trwania prześladowania, czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent, świadomość popełnianego czynu, rodzaj rozpowszechnianego materiału;
  - należy zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;

- ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
5. Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
  6. Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego. Natomiast po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocy bądź odwetowe ze strony sprawcy.
  7. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie i podjętych działaniach szkoły oraz o możliwości zgłoszenia sprawy na Policję.
  8. Pedagog/psycholog szkolny lub wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
  9. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany Dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny o sprawie w sytuacji, gdy:
    - rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania lub gdy do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka;
    - szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów.

Załącznik 1

Zabezpieczenie dowodów

Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony WWW, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil. Zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: Dyrektor, rodzice i Policja.

Jak można zarejestrować dowody cyberprzemocy?

- telefon komórkowy: nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania głosowe, czy filmy;
- komunikatory: w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować;
  - strona WWW: można zapisać widok strony przez naciśnięcie klawisza Print Screen, a następnie wykonać operację Wklej w dokumencie Word lub Paint;
  - e-mail: trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu pochodzenia wiadomości.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z OSOBAMI W STANACH KRYZYSU
SUICYDALNEGO (ryzyko zamachu samobójczego)**

1. Każdy pracownik szkoły, który posiada informacje o złym stanie emocjonalnym ucznia lub ryzyku podjęcia przez niego próby samobójczej, ma obowiązek poinformowania o tym Dyrektora szkoły i pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Szkoła zawiadamia rodzica o złym stanie emocjonalnym lub o posiadanych informacjach na temat kryzysu suicydalnego ich dziecka. Wskazuje miejsca i placówki w których dziecko mogłoby otrzymać pomoc.
3. Pedagog/psycholog przeprowadza dyskretną rozmowę z uczniem mającą na celu dostarczenia wsparcia oraz wstępną diagnozę jego stanu psychicznego. Na podstawie oceny czynników ryzyka samobójstwa, czynników protekcyjnych i innych dostępnych informacji szacuje się zagrożenie suicydalne i określa rodzaje ryzyka, wg klucza:

	Nagłe (< 48h)	Krótkoterminowe (dni, tygodnie)	Długoterminowe (miesiące, lata)
Kry ter ia	Myśli i nasilone tendencje samobójcze. Opracowany plan popełnienia samobójstwa. Zaburzenia psychiczne. Poczucie braku nadziei. Dostęp do śmiertelnych środków. Nie podaje żadnych powodów, aby żyć. Jest impulsywny, niespokojny.	Myśli samobójcze bez tendencji i planów, myśli samobójcze mogą przybierać formę bierną (wypowiedzi typu „nie warto żyć, lepiej byłoby umrzeć”) lub aktywną („myślę o tym aby skończyć ze sobą”). Objawy depresji. Uzależnienia. W rodzinie ucznia występują zaburzenia psychiczne.	Problemy bez myśli samobójczych lub myśli nie są sprecyzowane szczegółowo, pojawiają się rozważania o śmierci. Objawy depresji, objawy uzależnień. W rodzinie ucznia występują zaburzenia psychiczne.

Interwencje w przypadku ryzyka nagłego:

- przebywanie z uczniem celem zapewnienia mu bezpieczeństwa,

- niezwłoczne wezwanie karetki pogotowia w celu doprowadzenia do konsultacji specjalistycznej (psychiatrycznej),
- wezwanie rodziców ucznia.

Interwencje w przypadku ryzyka krótkoterminowego:

- wezwanie rodziców,
- skierowanie do pilnej konsultacji psychiatrycznej lub innego specjalisty zajmującego się zdrowiem psychicznym przez psychologa/pedagoga szkolnego,
- wskazanie rodzicom miejsc pomocy (numery telefonu, adresy),
- poinformowanie o prawdopodobnym przebiegu konsultacji psychiatrycznej (w celu obniżenia lęku z tym związanego),
- spotkanie psychologa/pedagoga szkolnego z uczniem po konsultacji (jako wyraz troski, zainteresowania).

Interwencje w przypadku ryzyka długoterminowego:

- kontakt z rodzicami,
  - opracowanie planu interwencji w najbliższym czasie (tj. konsultacja psychiatryczna w Poradni Zdrowia Psychicznego, opieka Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej itp.),
  - ustalenie systematycznych spotkań ucznia z pedagogiem/psychologiem szkolnym w celu monitorowania nastroju i ryzyka zagrożenia suicydalnego.
4. Gdy istnieje realna obawa, iż rodzice dziecka zaniechają lub nie podejmą działań mających na celu poprawę jakości zdrowia psychicznego dziecka, bądź nie widzą potrzeby konsultacji psychiatrycznej, szkoła informuje odpowiednie placówki i służby (Policję, Sąd Rodzinny).

PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ - SPRAWCY CZYNU KARALNEGO

1. Niezwłoczne powiadomienie Dyrektora szkoły.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnie świadków zajścia.
3. Przekazanie sprawcy pod opiekę psychologa/pedagoga szkolnego.
4. Powiadomienie rodziców ucznia (sprawcy).
5. Powiadomienie Policji w przypadku gdy:
  - sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, niszczenie lub kradzież mienia, podejrzenie o molestowanie seksualne itp.);
  - sprawca nie jest uczniem szkoły lub jego tożsamość nie jest znana;
  - sprawca nie przyznaje się do winy.
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa.
7. Sporządzenie notatki ze zdarzenia oraz wyciągnięcie konsekwencji przewidzianych w wewnętrznych regulacjach.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ - OFIARY CZYNU KARALNEGO

1. W razie potrzeby - udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej, wezwanie karetki pogotowia ratunkowego w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń.
2. Powiadomienie Dyrektora szkoły, wychowawcy, psychologa/pedagoga szkolnego, który otacza szczególną opieką poszkodowanego.
3. Poinformowanie o zdarzeniu rodziców ucznia.
4. Wezwanie Policji, gdy istnieje potrzeba zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Sporządzenie notatki z zaistniałej sytuacji.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU DEWASTACJI I NISZCZENIA PRZEZ UCZNIĄ MIENIA SZKOLNEGO

1. Nauczyciel, który uzyska informację o dewastacji lub stwierdzi dewastację mienia przez ucznia, niezwłocznie informuje Dyрекcję szkoły.
2. Dyrektor szkoły wspólnie z kierownikiem administracyjnym szacuje wartość szkody.
3. Psycholog/pedagog i/lub Dyrektor szkoły ustala okoliczności zdarzenia, ewentualnych sprawców (korzystając m.in. z monitoringu).
4. Powiadamia wychowawcę ucznia - sprawcy dewastacji, oraz wzywa jego rodziców.
5. Dyrektor przekazuje rodzicom wycenę strat, obarczając ich kosztami naprawy szkody. W przypadku braku możliwości pokrycia strat ustala inną formę zadośćuczynienia (tj. praca ucznia/rodzica na rzecz szkoły).
6. Wychowawca klasy wyciąga wobec sprawcy określone konsekwencje wychowawcze przewidziane w statucie szkoły, wpisuje uwagę negatywną w e-dzienniku.
7. W przypadku gdy niemożliwe jest ustalenie sprawcy szkody - Dyrektor szkoły wzywa Policję.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU GDY UCZEŃ JEST OFIARĄ WYPADKU

1. Każdy pracownik szkoły, który zaobserwował wypadek ucznia lub któremu zgłoszono wypadek, natychmiast powiadamia o zdarzeniu pielęgniarkę szkolną, pedagoga/psychologa szkolnego i Dyрекcję szkoły. W przypadku, gdy nie ma ich w szkole, nauczyciel niezwłocznie sam podejmuje decyzję o interwencji dla dobra i zdrowia dziecka.
2. Pielęgniarka udziela pierwszej pomocy medycznej, a w przypadku jej nieobecności udziela jej nauczyciel. W razie konieczności Dyrektor szkoły wzywa karetkę pogotowia.
3. O zajściu informowani są rodzice ucznia oraz wychowawca.
4. Rodzice decydują o dalszym leczeniu dziecka.
5. W przypadku zagrożenia życia – nauczyciel, pielęgniarka, pedagog/psycholog szkolny lub Dyrektor wzywa karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców.
6. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy lekarskiej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez Dyрекcję.
7. Dyrektor powołuje zespół powypadkowy, który przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową.
8. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców poszkodowanego, rodzice potwierdzają odbiór protokołu na piśmie.
9. Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym, jeden egzemplarz protokołu powypadkowego pozostaje w szkole.

10. W ciągu 7 dni od doręczenia protokołu powypadkowego rodzice mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu).
11. Zastrzeżenia składa się ustnie bądź na piśmie przewodniczącemu zespołu, zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący.
12. Dyrektor Szkoły prowadzi rejestr wypadków.
13. Dyrektor omawia z pracownikami szkoły okoliczności i przyczyny wypadków oraz ustala środki niezbędne do zapobieżenia im.
14. W szkole prowadzona jest statystyka roczna wypadków.

**PROCEDURA WDRAŻANIA ZALECEŃ Z OPINII PSYCHOLOGICZNO-
PEDAGOGICZNYCH I ORZECZEŃ O KSZTAŁCENIU SPECJALNYM ORAZ
NAUCZANIU INDYWIDUALNYM**

1. Rodzic dostarcza oryginał opinii bądź orzeczenia wydanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną do sekretariatu szkoły.
2. Oryginał orzeczenia pozostaje w dokumentacji Dyrektora szkoły, a kserokopie opinii i orzeczeń trafiają do gabinetu pedagoga i psychologa szkolnego.
3. Nauczyciele mają obowiązek zapoznania się z zaleceniami zawartymi w opinii bądź orzeczeniu i złożyć stosowny podpis potwierdzający znajomość tychże zaleceń u pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Wdrożenie zaleceń do pracy z uczniem przez nauczycieli.